

Årsberetning for Nasjonalmuseet 2024

INNLEDNING

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design ble etablert som en stiftelse 1. juli 2003. Stiftelsen utvikler, forvalter, forsker på, tilgjengeliggjør og formidler Norges største samling av kunst, arkitektur og design. Stiftelsen driver museumsvirksomhet i Oslo, sender utstillinger på turné og låner ut kunst til museer og gallerier i inn- og utland, og spiller en aktiv rolle i kunst- og museumssektoren.

Utstillingsarena i Oslo i 2024 var Nasjonalmuseet på Brynjulf Bulls plass 3. Museet drifter også Nasjonalmuseet – Arkitektur på Bankplassen 3, Villa Stenersen i Tuengen allé 10 c, og Stasjonsmesterboligen på Brynjulf Bulls plass 2.

Nasjonalmuseet på Brynjulf Bulls plass 3 er arbeidsted for de fleste av museets ansatte. Museet disponerer også flere faste og midlertidige magasiner for oppbevaring av kunst.

ET OVERBLIKK PÅ ÅRET

I 2024 besøkte 946 000 personer Nasjonalmuseet, og av disse kjøpte 666 922 billett til utstillingene. Antall medlemmer gjennom året lå i snitt på ca. 28 700.

Elleve skriftende utstillinger ble vist i Nasjonalmuseet, i tillegg til forestillingen «Brudeferd i Hardanger. Nasjonalballetten i Nasjonalmuseet». For første gang siden åpningsommeren i 2022 var hele Lyshallen på toppen av museet fylt med utstillinger i sommermånedene, noe som førte til en økning av besøkende på 23 prosent i juni, juli og august sammenliknet med 2023.

Utstillingen «Skakke folkedrakter» og fem skoleutstillinger fortsatte sin turne rundt i landet. «Else Hagen. Mellom mennesker» ble vist i Stavanger og Trondheim før den kom til Nasjonalmuseet, «Harriet Backer. Hvert atom er farge» ble vist i Stockholm og Paris, mens «Britta Marakatt-Labba. Sylkvasse sting» ble vist i Kiruna. Ett rom i samlingspresentasjonen fikk nytt tema med nye verk, og i Søylerommet, der verk fra The Fredriksen Family Art Collection vises, åpnet den tredje utstillingen.

Museet holdt 3 366 omvisninger og 277 arrangementer i egen regi, i tillegg til 104 utleiearrangementer og åtte arrangementer i samarbeid med eksterne partnere. Blant utleiearrangementene var Spekterkonferansen. Blant arrangementene i egen regi var «Senfredag», gratiskvelder med kunst og musikk for dem under 25 år. «Senfredag» er en del av museets arbeid for å tiltrekke seg flere unge besøkende, som har lyktes: I 2024 var 24 prosent av museets besøkende under 25 år, mot 16 prosent i 2023.

I Villa Stenersen ble det holdt 116 omvisninger fra mai til oktober. Nasjonalmuseet – Arkitektur måtte holdes stengt hele året på grunn av nødvendig rehabiliteringsarbeid. Et prosjekt for gjenåpning og videre bruk ble startet opp.

Under European Museum of the Year Awards fikk Nasjonalmuseet hederlig omtale for utfordring av kanon og tverrfaglig tilnærming til formidling og kuratering. Kunstnerkollektivet Mycket vant den internasjonale prisen The W Award 2024 for forskning på kjønn og arkitektur for sitt verk *Heaven*, som ble laget spesielt for Nasjonalmuseets utstilling «Inn i

fellesskapet» i 2022. Nasjonalmuseet ble også nominert som «årets publikumsutvikler» av Norsk publikumsutvikling, og til Nordisk lyspris for belysningen i og utenfor museumsbygget.

Nasjonalmuseet inngikk i 2024 et tiårig samarbeid med Lise M. Stolt-Nielsen om å bringe norsk og internasjonal performance-kunst i toppklasse til museet, og et tiårig samarbeid med Stiftelsen Scheibler om støtte til arbeid med design, mote og kunsthåndverk.

Nasjonalmuseet har i 2024 gjennomført flere større administrative og organisasjonsmessige prosesser, for å tilpasse organisasjonen til et nytt museumsbygg i full drift. Utstillingsstrategi og -policy ble ferdigstilt. Organisasjonskartet ble justert og to nye avdelinger, for Kommunikasjon og for Prosjekt og utvikling, ble etablert, og avdelingsdirektører ansatt. Ny avdelingsdirektør for Forretning og marked begynte også i 2024.

STYRETS ARBEID

Styret avholdt ni ordinære møter og et ekstraordinært møte i 2024. Styrets arbeid i løpet av året har vært meget variert og har omhandlet alt fra oppstart av strategiarbeid, til oppfølging av viktige samarbeidspartnere, ansvarlig ressursforvaltning og bærekraftig drift.

Forsinkelsene i utbedringsarbeidet ved Nasjonalmuseet – Arkitektur har vært et tilbakevendende tema, også hvordan bygget kan brukes på en hensiktsmessig og bærekraftig måte når det gjenåpnes.

Styret i Nasjonalmuseet består av syv medlemmer. Tre medlemmer er oppnevnt av Kulturdepartementet: Maria Moræus Hanssen (styrets leder), Ellen Tveit Klingenberg (nestleder) og Jan Grue. Ett styremedlem er oppnevnt av Stiftelsen Kunstindustrimuseet: Axel Fredrick Meyer, og ett av Stiftelsen Arkitekturmuseet: Mari Hvattum. De ansattes representanter er Vibeke Waallann Hansen og Ann Kristin Sørli. Fra august og ut året stilte varamedlem Noora Marie Ollila for Jan Grue.

PERSONAL OG ARBEIDSMILJØ

Ansettelsesforhold

Ved utgangen av 2024 hadde Nasjonalmuseet 380 fast ansatte, 33 midlertidig ansatte (herunder 24 vikarer og 1 i praksisarbeid) og 40 tilkallingsvikarer, til sammen 453 ansatte. Omregnet til årsverk tilsvarer dette 346,5 faste årsverk, og 7,5 midlertidige årsverk (vikariater er holdt utenfor de midlertidige årsverkene).

304 ansatte var i 100 prosent stilling, mens 85 ansatte jobbet deltid. Dette inkluderer ikke vikarer og tilkallingsvikarer. På grunn av museets turnusarbeid er det hensiktsmessig med en viss andel delfidsarbeidende.

Per 31.12.2024 var 63,7 prosent av de deltidsansatte kvinner og 36,3 prosent menn, mens det blant midlertidige ansatte var 44,5 prosent kvinner og 55,5 prosent menn. Blant vikarer var 83,3 prosent kvinner og 16,6 prosent menn.

Fagorganisering

Nasjonalmuseet har tett samarbeid med de tre arbeidstakerorganisasjonene Forskerforbundet, Negofia og Norsk Tjenestemannslag. Arbeidsgiver har opptil to møter i måneden med de tillitsvalgte. Dette er viktige fora for å sikre arbeidet med likestilling og mot diskriminering i rekrutteringsprosessene når det gjelder lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelser, samt utviklings- og tilretteleggingsmuligheter.

Kjønnslikestilling

Kjønnsfordelingen blant Nasjonalmuseets ansatte er på 61,1 prosent kvinner og 38,8 prosent menn. Ved årets slutt var det seks kvinner og tre menn i ledergruppen. I seksjonsledergruppen er det åtte kvinner og seks menn.

Lønns gjennomsnittet uten ansatte i lederstillinger var 626 521 kroner, 627 467 kroner for kvinner og 624 845 kroner for menn. Lønns gjennomsnittet for alle ansatte, medregnet ledere, var 650 394 kroner totalt, 647 581 kroner for kvinner og 655 243 kroner for menn.

Lønnsforskjellene mellom kvinner og menn har blitt mindre. Organisasjonen har et bevisst forhold til temaet, og jobber for utjevning av skjevheter på bakgrunn av kjønn og andre forhold som ikke skal skape lønnsforskjeller. Dette skjer i samarbeidet mellom ledelsen og de tillitsvalgte.

Prinsipper, prosedyrer og standarder for likestilling og mot diskriminering

Nasjonalmuseets likestillingsarbeid er forankret i strategier, personalpolitikk, og retningslinjer, blant annet museets etiske retningslinjer. Det er etablert retningslinjer for å hindre generell trakassering, konflikter, mobbing, og seksuell trakassering, med tilhørende varslingssystem. Arbeidet med å fremme likestilling og hindre diskriminering er ellers inkludert i den øvrige personalpolitikken.

Nasjonalmuseet arbeider aktivt, målrettet og planmessig med å fremme likestilling og mangfold, og for å hindre diskriminering. Arbeidet omfatter rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelser, utviklingsmuligheter, tilrettelegging, samt muligheter for å kombinere arbeid og familieliv.

Nasjonalmuseet har gjort et større arbeid med revidering av rekrutteringsrutinen, der søkelyset har vært rettet mot mangfold.

Helse, miljø og sikkerhet (HMS)

Nasjonalmuseet kartlegger årlig det fysiske og psykososiale arbeidsmiljøet gjennom HMS-avvik, risikovurderinger og vernerunder. På bakgrunn av resultatene fra kartlegginger, og med tett samarbeid med arbeidsmiljøutvalget og vernetjenesten, har museet utarbeidet nye HMS-mål i 2024. En handlingsplan for HMS som beskriver gjennom hvilke tiltak og aktiviteter målene kan oppnås, er tatt i bruk.

Opplæring i HMS for vernetjenesten ble utvidet med praktisk opplæring i tillegg til teori. Opplæringen inkluderer museets eget HMS-system og -rutiner, samt praktisk gjennomføring i risikovurdering og vernerunder.

HMS-revisjonen ble fornyet og utvidet, med tettere samarbeid mellom ledere og vernefjenesten.

Nasjonalmuseet bruker Avonova Helse som bedriftshelsetjeneste.

Sykefravær

Sykefraværet i 2024 var på 6,3 prosent, en nedgang på 0,1 prosentpoeng fra 2023. Denne reduksjonen kan indikere en stabilisering i sykefraværet. Antall ansatte ved museet har økt, uten at det er ansatt flere ledere. Sykefraværet følges kontinuerlig opp med konkrete handlingsplaner og tiltak.

Museet tilbyr influensavaksine for alle ansatte, og helseundersøkelse for ansatte ved arbeid med særlig helserisiko. Museet tilbyr videre svangerskapsoppfølging for gravide ansatte, med støttesamtaler og veiledning med fysioterapeut ved behov.

Som et forebyggingsiltak markerer museet årlig Verdensdagen for psykisk helse, og holder HMS-dag med fokus på helse. I 2024 var temaer ergonomi og kvinnehelse.

Det var ni uttak av foreldrepermisjon i løpet av året, med et snitt på 26,4 uker.

Andre undersøkelser og kartlegginger

Nasjonalmuseet gjennomfører vanligvis medarbeiderundersøkelser hvert annet år. Siden innflyttingen til det nye nasjonalmuseet har museet undersøkt arbeidsmiljøet hvert år. Nasjonalmuseet gjennomførte ny medarbeiderundersøkelse i 2024.

Nasjonalmuseet gjennomførte høsten 2022 en evaluering av organisasjonsmodellen som ble innført i 2018. Formålet med evalueringen var å sikre at Nasjonalmuseet er organisert hensiktsmessig for drift av et åpent museum. I 2023 ble enkelte tiltak gjennomført som et resultat av funnene i organisasjonsevalueringen, og nye tiltak og organiseringsprosjekter har blitt igangsatt i 2024.

Nasjonalmuseet har kartlagt bruken av midlertidig ansatte i 2024.

FORSKNING OG UTVIKLING

Forskning står sentralt i Nasjonalmuseets samfunnsoppdrag. Museet driver fri forskning, hovedsakelig innenfor fagfeltene kunsthistorie, konservering, kunstformidling og museologi. Utviklingsarbeidet utføres innen en rekke museumsfaglige områder, med digital samlingsforvaltning og nye formidlingspraksiser blant de prioriterte.

Det arbeides kontinuerlig med tilgjengeliggjøring av samlingen og videreutvikling av museets forskningsbibliotek og dokumentasjonsarkiv.

I samarbeid med Universitetsforlaget utgir Nasjonalmuseet det vitenskapelige, kunsthistoriske tidsskriftet Kunst og Kultur, som publiserer ny forskning innen temaer som billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur. Nasjonalmuseet er ansvarlig for rekruttering av redaktør og er til enhver tid representert i redaksjonsrådet.

Nasjonalmuseet er akkreditert som forskningsorganisasjon av Norges forskningsråd. Museet har 13 fast ansatte med doktorgrad/ph.d. og har ansvar for fullfinansiering av seks pågående ph.d.-prosjekter innen konservering og kunsthistorie, i samarbeid med henholdsvis Universitetet i Oslo og Universitetet i Amsterdam. To av disse stipendene finansieres gjennom museets samarbeidsavtale med Fredriksen Family Art Company. Dette viktige samarbeidet vil omfatte totalt fire ph.d.-stipendiatstillinger, med den tredje ph.d.-utlysningen planlagt i 2025. I tillegg har en fast ansatt fra formidlingsavdelingen fått et treårig stipend fra Universitetet i Oslo for å fullføre en ph.d. i kunsthistorie.

Videre samarbeider museet om forskningsprosjekter med blant andre Universitetet i Oslo, Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, Københavns Universitet, Universitetet i Stavanger, Stavanger Kunstmuseum, KODE, Kulturhistorisk museum i Oslo, Snøhetta Architects, Universitetet i Göteborg, Cultural Heritage Agency of the Netherlands, Tate Research (UK) og Getty Foundation (USA).

Forskningsresultatene synliggjøres i museets utstillinger, kataloger, foredrag, samt i eksterne publikasjoner og konferansebidrag. I 2024 publiserte museets fagpersoner 17 vitenskapelige artikler og bokkapitler (fagfelleverderte), og ferdigstilte sin første fagfelleverderte open-access-publikasjon innen konservering. Denne inkluderte artikler og posterpresentasjoner fra konferansen «Bridging the Gap: Synergies Between Art History and Conservation» (utgitt av Archetype Publications). Totalt ble det også publisert syv fagbøker, samt 18 andre fagartikler og kapitler. I tillegg har museets ansatte deltatt aktivt med en rekke faglige foredrag, konferansepresentasjoner og panelsamtaler, både nasjonalt og internasjonalt.

I 2024 arrangerte museet to forskningskonferanser: én om egyptiske tekstiler fra det første årtusen i Nasjonalmuseets samling, og konferansen «Transmitting the Intangible», i samarbeid med Deichman og Future Library. Museet spilte også en nøkkelrolle i utarbeidelsen av søknaden, og er koordinator for den nasjonale organisasjonskomiteen, for ICOM-CC 2026. Dette er det internasjonale museumsforbundet ICOMs komité for konserverings triennalekonferanse, som holdes i Norge høsten 2026.

Nasjonalmuseet har i 2024 begynt arbeidet med å vurdere og evaluere museets forskning- og utviklingsarbeid i forbindelse med at ny virksomhetsstrategi for museet skal etableres i 2025.

BÆREKRAFT OG KLIMAARBEID

Nasjonalmuseet er Miljøfyrtårn-sertifisert, og rapporterte våren 2024 på fastsatte kriterier for CO₂-reduksjon innen avfallshåndtering, energibruk og transport for 2023. Resultatene viser at museets innsats gir konkrete effekter. For eksempel oppnådde museet en kildesorteringsgrad like under 80 prosent. Videre viser målingene en reduksjon i museets klimaavtrykk fra direkte utslipp, blant annet gjennom redusert drivstofforbruk.

Arbeidet med å engasjere publikum i bærekraftstiltak har fortsatt i 2024. Det er videreført fem-fraksjoners kildesortering i alle publikumsområder, og verksteder for publikumsaktiviteter har spesifikke tiltak for kildesortering. I tillegg oppfyller alle arrangementer de samme Miljøfyrtårn-kravene som resten av virksomheten. Museet har i år hatt et sterkt fokus på å styrke intern kompetanse knyttet til klimarelatert rapportering, og har gjennomført flere aktiviteter for å øke bevisstheten og innsikten på dette området.

I juli 2024 ble Nasjonalmuseet re-sertifisert som Miljøfyrtårn. Denne re-sertifiseringen innebærer at museet forplikter seg til å videreføre og rapportere om klimafiltak i kommende treårsperiode, med økt fokus på virksomhetsstyring relatert til klimainnsats.

Som et ledd i å skape bærekraftige utstillinger gjennomførte museet i 2024 et samarbeidsprosjekt for å utvikle et måleverktøy for klimaavtrykk i utstillingsproduksjoner. Verktøyet er integrert i tverrfaglige arbeidsprosesser i museet og gir bedre datagrunnlag for klimabaserte beslutninger. Dette bidrar også til økt kvalitet på virksomhetsrapportering, og styrker de strategiske prioriteringene knyttet til klimafiltak.

Nasjonalmuseet har i 2024 bidratt til en rapport utarbeidet i regi av Kulturdepartementet, som kartlegger kunst- og kultursektorens arbeid med klimaspørsmål. I tillegg har museet deltatt i flere møter i nettverket «Næring for klima», der målet er å bidra til at Oslo når sine klimamål.

Gjennom sitt virke skal Nasjonalmuseet sikre at bærekraft og miljø blir en naturlig del av virksomheten. Museet understreker at miljøspørsmål ikke skal brukes som kommersielle eller politiske virkemidler, men heller være knyttet til klart definerte mål og handlinger.

Stiftelsen er ikke involvert i aktiviteter som medfører forurensning av det ytre miljø.

AKTSOMHETSVURDERINGER

Nasjonalmuseet følger lov om virksomhetens åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven).

Vi arbeider aktivt, målrettet og planmessig med å fremme likestilling og mangfold, og for å hindre diskriminering.

Vi forventer det samme av våre leverandører og forretningspartnere som vi krever av oss selv: at alle ansatte og andre som berøres av virksomheten behandles med respekt og verdighet. Vi forventer at våre leverandører og forretningspartnere selv opptrer med seriøsitet og aktsomhet for å unngå skader og negative konsekvenser for mennesker.

I vår aktsomhetsprosess har vi kartlagt og vurdert risiko for egen virksomhet og vår leverandørkjede. Vi har gjennomgått leverandører av en vesentlig størrelse, og vurdert risikoen for brudd i vår leverandørkjede. Vi har ikke funnet indikasjoner på brudd på grunnleggende menneskerettigheter i dette arbeidet.

Vi arbeider aktivt med å stille krav til sosialt ansvar, herunder respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår, i våre kontrakter med leverandører der dette er relevant. Dette gjør vi for eksempel gjennom å følge kravene i anskaffelsesforskriften, forskrift om lønns- og arbeidsvilkår, eller ved å stille krav til merkegodkjenning.

Vi har en relativt stor leverandørmasse. Denne har samtidig blitt mer oversiktlig som følge av det pågående arbeidet med leverandørgjennomgang. Vi kjenner våre store leverandører godt gjennom etablerte partnerskap og en god leverandørdialog ellers.

Nasjonalmuseets fullstendige redegjørelse om aktsomhetsvurdering etter åpenhetsloven for 2024, følger vedlagt denne beretningen.

USIKKERHETSFAKTORER OG RISIKO

De mest sentrale risikoene og største regnskapsmessige usikkerhetsfaktorene museet står overfor, er lavere inntekter som følge av reduserte offentlig tilskudd og fall i egeninntjeningen grunnet lavere besøkstall. Dette kan skje som følge av en ny pandemi, sikkerhetssituasjonen i verden rundt oss, utstillinger som ikke slår an hos publikum eller generelt dårligere økonomi i samfunnet.

Innen egeninntjening rettes hovedinnsatsen mot sponsorer og samarbeidspartnere, billettinntekter og medlemskap som følge av ambisiøse utstillinger, utleie, og egenproduserte varer.

ØKONOMISKE FORHOLD

Samlet egenkapital pr. 31.12.2024 utgjør 174,4 mill. kroner, en reduksjon på 4,9 mill. kroner fra 31.12.2023. Nedenfor vises en oversikt over utviklingen og resultatet av foretakets virksomhet og dets stilling:

- Grunnkapital pr. 31.12.2024 utgjør 1,0 mill. kroner.
- Bunden avsetning til innkjøp av kunst pr. 31.12.2024 utgjør 8,6 mill. kroner.
- Annen egenkapital pr. 31.12.2024 utgjør 164,8 mill. kroner.
- Driftsinntekter i 2024 utgjorde 1 058,9 mill. kroner mot 1 020,1 mill. kroner i 2023.
- Egeninntekter i 2024 utgjorde 110,5 mill. kroner mot 111,3 mill. kroner i 2023.
- Gaver og donasjoner i 2024 utgjorde 12,5 mill. kroner mot 26,7 mill. kroner i 2023.
- Driftskostnader i 2024 utgjorde 1 073,2 mill. kroner mot 1 022,3 mill. kroner i 2023, og driftsunderskuddet utgjorde 14,3 mill. kroner i 2024 mot 2,2 mill. kroner i 2023.
- Underskudd etter finansposter utgjorde 4,9 mill. kroner i 2024 mot et overskudd på 1,9 mill. kroner i 2023.
- Likviditeten i 2024 har vært tilfredsstillende. Bankinnskudd og kontanter er pr. utgangen av 2024 på 241,1 mill. kroner.
- Det er i 2024 aktivert investeringer for til sammen 9,0 mill. kroner. 2,1 mill. kroner ligger som anlegg under utførelse.

Fortsatt drift er lagt til grunn ved avleggelse av regnskapet, og det bekreftes at grunnlaget for fortsatt drift er til stede.

DISPONERING AV ÅRETS RESULTAT

Styret foreslår at årets underskudd på 4 903 138 kroner overføres fra annen egenkapital.

ANDRE FORHOLD

Det er ikke tegnet forsikring for styrets medlemmer eller daglig leder for deres mulige ansvar overfor foretaket og tredjepersoner.

VEDLEGG

Redegjørelse om aktsomhetsvurdering etter åpenhetsloven 2024.

Oslo, 24. februar 2025

Maria Moræus Hanssen

Styreleder

Jan Grue

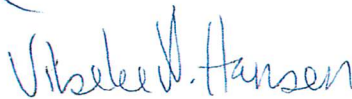
Styremedlem

Axel Frederick Meyer

Axel Frederick Meyer

Styremedlem

Vibeke Waallann Hansen

Vibeke Waallann Hansen

Styremedlem

Ann Kristin Sørli

Ann Kristin Sørli

Styremedlem

Ellen Tveit Klingenberg

Ellen Tveit Klingenberg

Nestleder

Mari Hvattum

Styremedlem

Mari Hvattum

Ingrid Røynesdal

Ingrid Røynesdal

Direktør

Vedlegg:

Redegjørelse om aktsomhetsvurdering etter åpenhetsloven 2024

Bakgrunn

Nasjonalmuseet følger lov om virksomheters åpenhet og arbeid med grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold (åpenhetsloven), som pålegger større virksomheter å gjennomføre aktsomhetsvurderinger for å unngå negative konsekvenser for menneskerettigheter, og anstendige arbeidsforhold i egen virksomhet og i virksomhetens leverandørkjede.

Aktsomhetsstandarder i åpenhetsloven bygger på FNs retningsgivende prinsipper for ansvarlig næringsliv og menneskerettigheter (UN Guiding Principles on Business and Human Rights) og OECDs veileder for aktsomhetsvurderinger for ansvarlig næringsliv. For å oppfylle loven og disse internasjonale standardene, må virksomhetene gjennomføre en prosess for aktsomhetsvurderingene. Prosessen beskrives i åpenhetslovens § 4.

Loven spesifiserer at:

«aktsomhetsvurderingene skal utføres regelmessig og stå i forhold til virksomhetens størrelse, virksomhetens art, konteksten virksomheten finner sted innenfor, og alvorlighetsgraden av og sannsynligheten for negative konsekvenser for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold».

I tråd med formålet om å fremme større åpenhet om risiko for negative konsekvenser for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, pålegges omfattede virksomheter å offentliggjøre en redegjørelse om aktsomhetsvurderingene. Kravene til redegjørelsen er beskrevet i åpenhetslovens § 5.

Nasjonalmuseets redegjørelse vil oppdateres og offentliggjøres årlig innen 30. juni hvert år. Den vil også oppdateres ved vesentlige endringer i virksomhetens risikovurderinger.

Om Nasjonalmuseet og vår tilnærming til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Generelt

Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design ble etablert som en stiftelse 1. juli 2003. Stiftelsen utvikler, forvalter, forsker på, tilgjengeliggjør og formidler Norges største samling av kunst, arkitektur og design. Stiftelsen driver museumsvirksomhet i Oslo, sender utstillinger på turné landet rundt, og har aktiviteter i utlandet.

Stiftelsens formål og organisering

Nasjonalmuseet for kunst skal være en samorganisert museumsenhet for billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur.

Stiftelsen skal under sitt formål drive følgende virksomhet:

- innsamling, dokumentasjon og bevaring av samlinger innenfor billedkunst, kunsthåndverk, design og arkitektur
- forsknings- og utviklingsarbeid innenfor institusjonens faglige ansvarsområder
- utstillinger og andre formidlingsaktiviteter som ledd i arbeidet med å heve kunnskapen om, og engasjementet for, billedkunst, arkitektur, kunsthåndverk og design
- ledelse og forvaltning av den samorganiserte museumsenheten
- ansvar for budsjett og økonomistyring
- ha arbeidsgiveransvaret for tilsatte i den samorganiserte museumsenheten

Styret er stiftelsens øverste organ. Styret skal påse at stiftelsens formål blir fremmet på best mulig måte, og har ansvar for at virksomheten skjer innenfor de rammer og vilkår som til enhver tid gjelder. Styret skal bestå av syv medlemmer, som hver har sitt personlige varamedlem. Medlemmer og varamedlemmer av stiftelsens styre utpekes for en funksjonsperiode på fire år. Ingen styremedlemmer kan ha en sammenhengende funksjonsperiode på mer enn åtte år. Styrets leder utpekes av Staten v/ansvarlig departement. Styret velger selv sin nesflleder.

Styreleder er: Maria Moræus Hanssen

Retningslinjer og rutiner for å håndtere risiko knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold

Ansvarlig drift, og det å bidra positivt til samfunnet vi er en del av, er grunnleggende for Nasjonalmuseet, som i hovedsak finansieres av offentlige midler. Vår virksomhet skal være i tråd med internasjonale menneskerettighetsstandarder og standarder for anstendige arbeidsforhold. Virksomheten vår følger FNs retningsgivende prinsipper for ansvarlig næringsliv og menneskerettigheter, samt OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv.

Vår overordnede tilnærming for å oppfylle dette styres gjennom våre etiske retningslinjer.

Vi arbeider aktivt, målrettet og planmessig for å fremme likestilling og mangfold, og for å hindre diskriminering. Vi forventer det samme av våre leverandører og forretningspartnere som vi krever av oss selv, at alle ansatte og andre som berøres av virksomheten behandles med respekt og verdighet. Vi forventer at våre leverandører og forretningspartnere opptrer med seriøsitet og aktsomhet for å unngå skader og negative konsekvenser for mennesker.

Alle våre leverandører skal leve opp til internasjonale menneskerettighetsstandarder og den internasjonale arbeidsorganisasjonen ILOs (International Labour Organization) kjernekonvensjoner for anstendige arbeidsforhold. I tråd med åpenhetsloven, gjennomfører vi aktsomhetsvurderinger for egen virksomhet og leverandørkjede, redegjør årlig offentlig om aktsomhetsvurderingene, og svarer på informasjonsforespørsler om hvordan vi jobber for å sikre respekt for menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold. Vi arbeider aktivt med å stille krav om sosialt ansvar, herunder respekt for grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsvilkår, i våre kontrakter med leverandører der dette er relevant. Dette gjør vi for eksempel gjennom å følge kravene i anskaffelsesforskriften, forskrift om lønns- og arbeidsvilkår og ved å stille krav til merkegodkjenning.

Vi gjennomfører jevnlig risikovurderinger knyttet til mulige negative konsekvenser og risiko for mennesker knyttet til både til egen og leverandørers virksomhet. I 2024 ble det ikke avdekket faktiske negative konsekvenser.

Vesentlige risikoområder i leverandørkjeden

Vi har gjennomgått alle våre leverandører av en vesentlig størrelse, kartlagt og vurdert risikoen for brudd i vår leverandørkjede. Etter første risikovurdering ser vi at våre største kjøp i høyrisikoproduktlisten er innenfor kategoriene mat og drikke, elektronikk og møbler. Disse innkjøpene følger regelverket for offentlige anskaffelser, samt de offentlige føringer som er aktuelle i den enkelte anskaffelsen (herunder lønns- og arbeidsforhold, samt krav til merkegodkjenning der dette måtte være relevant). Vi har ikke funnet indikasjoner på brudd på grunnleggende menneskerettighetene i dette arbeidet. Vi har en relativt stor leverandørmasse. Denne har samtidig blitt mer oversiktlig som følge av det pågående arbeidet med leverandørgjennomgang. Vi kjenner våre store leverandører godt gjennom etablerte partnerskap og en god leverandørdialog ellers.

For leverandører der vi i risikokartleggingen vil finne at vi ikke har tilstrekkelig informasjon, vil vi be om ytterligere dokumentasjon på hvordan grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold etterleves.

Vi har regelmessig dialog med våre store leverandører og kommuniserer tydelig våre forventninger knyttet til helse, miljø og sikkerhet, anstendige lønnsforhold, fagforeningsfrihet og arbeid mot enhver form for diskriminering.

Risikoen for brudd knyttet til menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold i leverandørkjeden for våre produkter er per i dag vurdert til å være lav.

Tiltak for å begrense risiko i leverandørkjeden

Vi kommuniserer forventningen om at våre leverandører følger UNGP og OECDs retningslinjer for ansvarlig næringsliv, og ILOs kjernekonvensjoner for anstendige arbeidsforhold. Våre leverandører skal kreve det samme av sine leverandører.

Dersom det oppdages brudd på menneskerettigheter og grunnleggende standarder for anstendig arbeid hos en leverandør eller underleverandør, eller vesentlig risiko for slike brudd, følger vi opp gjennom dialog med den aktuelle leverandøren og aktuelle interessenter, som fagforeninger. Brudd som ikke adresseres innen rimelig tid, kan føre til at kontrakt suspenderes eller termineres.

Implementering

Vi implementerer vår forpliktelse til grunnleggende menneskerettigheter i tråd med «aktsomhetshjulet» for ansvarlig næringsliv, anbefalt av OECD og som pekt på i åpenhetsloven. Dette innebærer at:

- Øverste ansvar ligger hos selskapets ledelse og styre
- Forpliktelsen og tilhørende retningslinjer forankres i selskapets styringssystem og rutiner

- Alle ansatte gjøres oppmerksom på våre forpliktelser og sin rolle i å bidra til gjennomføring
- Vi gjennomfører aktsomhetsvurderinger for vår leverandørkjede og krever det samme fra våre leverandører
- Vi etablerer rutiner for regelmessige aktsomhetsvurderinger og rapportering i tråd med åpenhetsloven
- Vi følger opp informasjon om negative konsekvenser og vesentlige risiko for ansatte og andre berørt av vår virksomhet
- Etterlevelsen av våre etiske retningslinjer gjennomgås årlig

Kontakt

For spørsmål om denne redegjørelsen og vår tilnærming til grunnleggende menneskerettigheter og anstendige arbeidsforhold, kontakt Nasjonalmuseet på e-post.